

BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ

CİNSİYET EŞİTLİĞİ PLANI

1. AMAÇ VE KAPSAM

Balıkesir Üniversitesi, tüm mensuplarının eşit fırsatlara sahip olduğu, kapsayıcı ve adil bir çalışma ve eğitim ortamı oluşturmayı hedeflemektedir. Bu Cinsiyet Eşitliği Planı, üniversitenin akademik ve idari birimlerinde cinsiyet eşitliğini teşvik etmek, cinsiyet temelli ayrımcılığın önüne geçmek ve cinsiyet eşitliğini sağlamak amacıyla geliştirilmiştir.

Bu plan, cinsiyet eşitliğini üniversite bünyesindeki tüm süreçlere entegre ederek, iş-yaşam dengesi, liderlik ve karar alma mekanizmalarında cinsiyet dengesi, işe alım ve kariyer ilerlemesi, araştırma ve eğitim içeriklerinde cinsiyet boyutunun entegrasyonu gibi alanlarda somut hedefler ve önlemleri içermektedir. Ayrıca, cinsiyete dayalı şiddet ve taciz gibi konularda da kapsamlı politikalar geliştirilerek, üniversite topluluğunun tüm üyeleri için güvenli ve destekleyici bir ortam sağlanması amaçlanmaktadır.

Planın kapsamı, üniversitenin tüm çalışanlarını, öğrencilerini, akademik ve idari birimlerini kapsamakta olup, belirlenen hedeflere ulaşmak için gerekli stratejilerin ve uygulamaların hayata geçirilmesini sağlamayı hedeflemektedir.

2. TÜRKİYE'DE CİNSİYET EŞİTLİĞİ

Türkiye'de cinsiyet eşitliği, anayasal güvence altına alınmış ve çeşitli yasal düzenlemelerle desteklenmiştir. Cinsiyet ayrımcılığına karşı mücadelede, T.C. Anayasası ve 4857 Sayılı İş Kanunu gibi temel yasal dayanaklar öne çıkmaktadır.

Anayasal Temel: Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 10. maddesi, "*Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir*" ifadesiyle ayrımcılığın önlenmesini garanti altına almaktadır. Bu maddeye ek olarak, kadın ve erkeğin eşit haklara sahip olduğu açıkça belirtilmiş ve "*Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür*" şeklinde bir hüküm eklenmiştir (Ek fıkra: 7/5/2004-5170/1 md.). Anayasa ayrıca, "*Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz*" (Ek cümle: 7/5/2010-5982/1 md.) hükmüyle de devletin cinsiyet eşitliğini sağlama yönündeki yükümlülüğünü vurgulamaktadır.

İş Kanunu ve Diğer Düzenlemeler: 4857 Sayılı İş Kanunu'nun 5. maddesi, cinsiyet ayrımcılığını açıkça yasaklamaktadır. Bu madde, "*İş ilişkilerinde dil, ırk, renk, cinsiyet, engellilik, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım yapılamaz*" hükmünü içermekte ve işverenlerin biyolojik veya işin niteliğine ilişkin sebepler zorunlu olmadıkça, işçiye cinsiyeti nedeniyle farklı muamelede bulunamayacağını belirtmektedir. Aynı şekilde, eşit değerli işler için cinsiyet nedeniyle farklı ücret uygulaması da yasaktır. Ayrıca, "*İşçinin cinsiyeti nedeniyle özel*

koruyucu hükümlerin uygulanması, daha düşük bir ücretin uygulanmasını haklı kılmaz" ifadesiyle iş güvencesi sağlamaktadır.

Bu yasal çerçeveler, Balıkesir Üniversitesi'nin cinsiyet eşitliğini teşvik etmek ve korumak için geliştireceği politikalar ve uygulamalar için sağlam bir temel oluşturur. Üniversitemiz, bu yasaların öngördüğü yükümlülükleri yerine getirmenin ötesinde, cinsiyet eşitliğini sağlamak için proaktif önlemler almayı ve uygulamaları hayata geçirmeyi taahhüt eder.

3. BALIKESİR ÜNİVERSİTESİNDE CİNSİYET EŞİTLİĞİ

Balıkesir Üniversitesi, cinsiyet eşitliğini sağlamak ve cinsiyet eşitliğini teşvik etmek amacıyla çeşitli politikalar ve stratejiler geliştirmektedir. Üniversitemiz, cinsiyet eşitliğine yönelik somut adımlar atarak, akademik ve idari personelin yanı sıra öğrencilerimiz için de adil ve kapsayıcı bir ortam yaratmayı hedeflemektedir. Bu bağlamda, kaynak tahsisi, veri toplama ve izleme, eğitim ve farkındalık gibi temel alanlarda çeşitli uygulamalar hayata geçirilmiştir.

Balıkesir Üniversitesi, cinsiyet eşitliğini sağlama konusunda kararlı olup, bu amaç doğrultusunda çeşitli kaynaklar tahsis etmiştir. Üniversitemiz bünyesinde yer alan Kadın Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi, cinsiyet eşitliğine katkı sağlamak ve kadının çalışma hayatındaki ve toplumdaki rolünü güçlendirmek amacıyla kurulmuştur. Merkez, cinsiyet eşitliği ile ilgili araştırmalar yapmakta, farkındalık yaratıcı etkinlikler düzenlemekte ve politika önerileri geliştirmektedir. Bu merkez, aynı zamanda üniversitemizin cinsiyet eşitliği politikalarının hayata geçirilmesinde kritik bir rol oynamaktadır.

Balıkesir Üniversitesi, cinsiyet eşitliği konusundaki ilerlemeyi izlemek ve politikalarını bu doğrultuda şekillendirmek amacıyla cinsiyet temelli veri toplama ve izleme çalışmalarını düzenli olarak yürütmektedir. Üniversitemizde akademik personel sayısındaki cinsiyet dağılımı yıllık olarak izlenmekte olup, mevcut istatistikler kadın akademik personelin %44, erkek akademik personelin ise %56 oranında olduğunu göstermektedir. Bu oranların eşitlenmesi için politikalar geliştirilmiş olup, yakın gelecekte bu oranları dengelemek öncelikli hedeflerimiz arasındadır. Aynı zamanda, öğrenci istatistikleri de cinsiyet bazında düzenli olarak tutulmakta ve izlenmektedir. Güncel öğrenci istatistiklerine göre kadın öğrencilerin oranı %49, erkek öğrencilerin oranı ise %51'dir. Balıkesir Üniversitesi, cinsiyet eşitliğine verdiği önem sayesinde kadın öğrenciler tarafından da tercih edilen bir üniversite olma özelliği taşımaktadır.

Balıkesir Üniversitesi, cinsiyet eşitliği ve bilinçaltı cinsiyet önyargıları konusunda farkındalığı artırmak için çeşitli eğitim programları sunmaktadır. Öğrencilerimize yönelik olarak cinsiyet eşitliği konusunda 3 adet ortak seçmeli ders sunulmaktadır. Bu dersler, öğrencilerimize cinsiyet eşitliği ile ilgili önemli kazanımlar sağlamayı hedeflemektedir. Ayrıca, üniversite personeline yönelik cinsiyet eşitliği farkındalık eğitimleri de planlanmış olup, bu eğitimler sayesinde üniversitemizin tüm bileşenlerinin cinsiyet eşitliği konusunda daha bilinçli hale gelmesi amaçlanmaktadır.

4. CİNSİYET EŞİTLİĞİNE YÖNELİK KURUMSAL HEDEFLER

Balıkesir Üniversitesi, cinsiyet eşitliğini sağlamak ve bu alanda sürdürülebilir bir kültür oluşturmak amacıyla kapsamlı ve stratejik hedefler belirlemiştir. Bu hedefler, üniversitenin toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalık yaratmak, cinsiyet dengesini sağlamak, liderlik pozisyonlarında kadın temsilini artırmak ve cinsiyet temelli şiddet ve tacizi önlemek gibi temel alanları kapsayan bir bütüncül yaklaşım sunmaktadır.

a. Cinsiyet Eşitliği Konusunda Farkındalık Yaratmak ve Eğitim Programları

Balıkesir Üniversitesi, tüm akademik ve idari personel ile öğrenciler arasında cinsiyet eşitliği konusunda farkındalık yaratmayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda:

- **Eğitim Programları:** Üniversite genelinde, tüm akademik ve idari personele yönelik cinsiyet eşitliği eğitimleri düzenlenecek ve bu eğitimlerin tamamlanması takip edilecektir. Bu programlar, cinsiyet eşitliği, bilinçaltı önyargılar ve cinsiyet rollerine dair bilinçlendirme odaklı olacaktır.
- **Öğrenciler İçin Bilgilendirme:** Üniversiteye yeni katılan tüm öğrenciler için oryantasyon programları kapsamında cinsiyet eşitliği konularında bilgilendirme oturumları düzenlenecektir. Ayrıca, cinsiyet eşitliği konusunda seçmeli dersler sunulacak ve bu derslerin kapsamı zamanla genişletilecektir.

b. Eşit Temsiliyet ve Katılımın Güçlendirilmesi

Üniversitemiz, akademik ve idari personelin temsiliyetinde ve katılımında cinsiyet dengesini sağlamak amacıyla çeşitli politikalar geliştirecektir:

- **Liderlik Pozisyonlarında Kadın Temsilinin Artırılması:** Üniversite yönetiminde kadın temsilinin artırılması için mentorluk ve liderlik gelişim programları başlatılacaktır. Bu programlar, kadın akademisyenlerin kariyerlerinde ilerlemelerini destekleyerek liderlik pozisyonlarına erişimlerini kolaylaştıracaktır.
- **Cinsiyet Eşitliği Dengesi:** Karar alma organları ve önemli idari pozisyonlarda cinsiyet eşitliğini sağlamak amacıyla, kadın ve erkek temsil oranları gözetilecek ve bu oranların dengeli olması için çalışmalar yapılacaktır.

c. Cinsiyet Temelli Şiddet ve Tacizin Önlenmesi

Balıkesir Üniversitesi, kampüs genelinde cinsiyet temelli şiddet ve tacizin önlenmesi için kararlı adımlar atmaktadır:

- **Güvenli Kampüs Ortamı:** Kampüs içinde cinsel taciz ve saldırıların önlenmesi amacıyla fiziki güvenlik önlemleri artırılacak, güvenlik kameraları ve aydınlatma sistemleri geliştirilecektir. Aynı zamanda, güvenli alanlar oluşturularak, bu alanlar cinsel taciz veya saldırıya uğrayan bireyler için anında destek sağlayacak şekilde yapılandırılacaktır.

- **Hızlı Müdahale ve Destek Mekanizmaları:** Cinsel taciz ve saldırı durumlarında hızlı ve etkili müdahale edebilmek amacıyla, bir Acil Müdahale Planı oluşturulacak ve bu plan doğrultusunda hareket edilecektir. Mağdurlara yönelik olarak psikolojik, hukuki ve tıbbi destek sağlanacak, bu süreçlerin her aşamasında gizlilik ve güvenlik ön planda tutulacaktır.

d. Veri Toplama, İzleme ve Raporlama

Cinsiyet eşitliği konusundaki ilerlemenin sürekli izlenmesi ve değerlendirilmesi, üniversitenin temel stratejik hedeflerinden biridir:

- **Düzenli Veri Toplama:** Akademik ve idari personelin cinsiyet dağılımı düzenli olarak izlenecek ve bu veriler cinsiyet eşitliği politikalarının geliştirilmesi için kullanılacaktır. Öğrenci kayıtları da cinsiyet bazında izlenerek, öğrenci profillerinde cinsiyet dengesi sağlanmasına yönelik adımlar atılacaktır.
- **Yıllık Raporlama:** Toplanan veriler doğrultusunda her yıl cinsiyet eşitliği üzerine kapsamlı raporlar hazırlanacak ve bu raporlar üniversite yönetimine sunulacaktır. Bu raporlar, cinsiyet eşitliği konusundaki hedeflere ulaşıp ulaşılmadığını değerlendirmek için kullanılacaktır.

e. Bilimsel Araştırmalarda ve Öğretimde Cinsiyet Boyutunun Entegrasyonu

Üniversitenin araştırma ve öğretim faaliyetlerinde cinsiyet boyutunun entegrasyonu, cinsiyet eşitliğinin kalıcı bir şekilde sağlanması için kritik öneme sahiptir:

- **Araştırma Projeleri:** Cinsiyet eşitliği ilkelerinin bilimsel araştırma projelerine entegre edilmesi teşvik edilecek ve bu tür projelere özel fonlar tahsis edilecektir. Araştırmacılar, projelerinde toplumsal cinsiyet eşitliği boyutunu dikkate alarak çalışmalarını şekillendireceklerdir.
- **Ders İçerikleri:** Üniversitenin tüm bölümlerinde, ders içeriklerine cinsiyet eşitliği ilkelerinin entegre edilmesi teşvik edilecek ve bu doğrultuda yeni müfredatlar geliştirilecektir. Öğrencilerin toplumsal cinsiyet eşitliği konularında bilinçlenmesi için derslerde cinsiyet boyutu ele alınacaktır.

5. YÜRÜTME

Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı, Balıkesir Üniversitesi Cinsiyet Eşitliği Planı'nın yürütülmesinde temel sorumluluğa sahiptir. Bu birim, toplumsal cinsiyet eşitliği ilke ve stratejilerinin uygulanmasını sağlamak için gerekli olan kurumsal verileri düzenli olarak toplar, analiz eder ve bu veriler ışığında yıllık raporlar hazırlar. Raporlar her yıl Ocak ayı sonunda Rektörlük ve Dekanlıklar ile paylaşılır ve bu veriler doğrultusunda yeni stratejiler geliştirilir. Planın uygulanmasını izlemek ve değerlendirmek amacıyla düzenli olarak değerlendirme toplantıları düzenlenir. Ayrıca, Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı, planın tüm akademik ve idari birimlerde etkili bir şekilde uygulanmasını sağlamak amacıyla çeşitli farkındalık kampanyaları ve eğitim programları organize eder. Bu çalışmalar, üniversite genelinde cinsiyet eşitliği konusunda sürdürülebilir bir gelişim sağlamayı amaçlamaktadır.